

Lisa 1
KINNITATUD

haridus- ja teadusministri käskkirjaga „Haridus-ja teadusministri
30. septembri 2015. a käskkirja nr 363
„Toetuse andmise tingimuste kehtestamine tegevuse
„Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel“
elluviimiseks“ muutmise“

Meetme tegevuse
„Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel“
toetuse andmise tingimused

Sisukord

1. Reguleerimisala	2
2. Rakendusasutus ja -üksus	2
3. Elluviija ja partnerid	2
4. Toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood	3
5. Mõisted	3
6. Toetuse andmise eesmärk	4
7. Toetatavad tegevused	4
8. Tulemus- ja väljundnäitajad	8
9. Meetme tegevuse eeldatav mõju läbivatele teemadele	9
10. Toetatavate tegevuste eelarve	10
11. Kulude abikõlblikkus	11
12. Toetuse maksmise tingimused ja kord	11
13. Elluviija ja partneri kohustused	12
14. Toetatavate tegevuste elluviimise aruandlus	13
15. ESF toetatavates tegevuses osalejate andmekorje nõuded tegevuste elluviimisel ja aruandluses	13
16. Meetme tegevuse ja selle elluviimise tingimuste muutmise	14
17. Finantskorrektsiooni mõju toetatavate tegevuste eelarvele	14
18. Dokumentide säilitamine	14

1. Reguleerimisala

Meetme tegevust „Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel“ (edaspidi EETA – Ettevõtlikkusele ja Ettevõtlusõppele Tõuke Andmine) elluviimiseks viiakse ellu „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020” prioriteetse suuna nr 1 „Ühiskonna vajadustele vastav haridus ja hea ettevalmistus osalemaks tööturul“ EL vahendite kasutamise eesmärgi nr 5 „Õpe kutse- ja kõrghariduses on suuremas vastavuses tööturu vajadustega ning toetab ettevõtlikkust“ tulemuste saavutamiseks, meetme „Õppe seostamine tööturu vajadustega” täitmiseks.

Meetme tegevusega toetatakse Vabariigi Valitsuse 13. veebruari 2014. a korralduse nr 59 „Eesti elukestva õppe strateegia 2020“ heakskiitmine“ (edaspidi EÕS) 1. eesmärgi „Muutunud õpikäsituse“ meetmete 1.1. „Õppe sisu ja mahu vastavusse viimine õppekavades seatud eesmärkide ja õpitulemustega (sh võtmepädevustega)“ ja 1.4. „Õpikäsituse rakendamist toetavate koostöövormide loomine ja toetamine“ eesmärkide täitmist. Samuti panustatakse EÕS-i 3. eesmärgi „Elukestva õppe võimaluste ja töömaailma vajaduste vastavus“ meetme 3.2. „Põhi- ja keskkhariduse järgse õppe korraldamine lähtuvalt töömaailma vajadustest“ tegevuste elluviimisele. Meetme tegevus panustab ka EÕS-i üldharidus-, kutseharidus-, kõrgharidus-, õpetajate ja koolijuhtide koolituse ja digipöörde programmi.

Meetme tegevuse lähtealus on samuti Eesti konkurentsivõime kava „Eesti 2020“, Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2014–2020 „Teadmistepõhine Eesti“ ning „Eesti ettevõtluse kasvustrateegia 2014–2020“.

2. Rakendusasutus ja -üksus

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 15. detsembri 2014. a korraldusele nr 557 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse meetmete nimekirja“ kinnitamine“ on toetusskeemi rakendusasutus Haridus- ja Teadusministeeriumi tõukefondide osakond (edaspidi rakendusasutus) ja rakendusüksus SA Innove struktuuritoetuste agentuur (edaspidi rakendusüksus).

3. Elluviija ja partnerid

Käskkirja punktis 7 nimetatud toetatavate tegevuste elluviija on Haridus- ja Teadusministeeriumi kõrghariduse osakond. Elluviija ja rakendusasutuse tegevused on lahutatud ministeeriumi struktuuriüksuste tasandil.

Toetatavate tegevuste elluviimisele kaasatakse juhtpartneritena Tartu Ülikool ja SA Innove hariduse agentuur.

Toetatavate tegevuste 7.1 ja 7.6 elluviimisele kaasatakse tegevuskava alusel partnerid: kõrgkoolid (Tartu Ülikool, Tallinna Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool, Eesti Maaülikool, Eesti Kunstiakadeemia, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia, Estonian Business School, Eesti Ettevõtluskõrgkool Mainor), SA Innove hariduse agentuur, Ida-Viru Ettevõtluskeskus (edaspidi IVEK), kes esindab Maakondlike Arenduskeskuste võrgustikku ja Sihtasustus Junior Achievement Eesti (edaspidi JA).

Toetatavate tegevuste 7.2., 7.4. ja 7.5. elluviimisele kaasatakse tegevuskava alusel partnerid: kõrgkoolid, SA Innove hariduse agentuur; vajadusel kaasatakse tegevuse 7.2. elluviimisele IVEK ja JA.

Toetatava tegevuse 7.3 elluviimisele kaasatakse tegevuskava alusel partnerid: SA Innove hariduse agentuur, IVEK, JA ning vajadusel kaasatakse kõrgkoolid.

Partnerite tegevusi rahastatakse tegevuskava alusel, mille kiidab heaks juhtkomitee ja kinnitab elluviija. Juhtkomitee ülesanded ja vastutus kehtestatakse haridus- ja teadusministri käskkirjaga. Iga partneri tegevuskava kinnitatakse partnerluslepingu lisana.

4. Toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood

Toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood on 1.01.2015 kuni 31.12.2020. Kõiki toetatavaid tegevusi viiakse ellu kogu abikõlblikkuse perioodi vältel. Ühikuhindade alusel rahastatavad tegevused on abikõlblikud alates ühikuhindade kehtestamisest. Koolituste ühikuhinnad on kehtestatud haridus- ja teadusministri 29.07.2015. a käskkirjaga nr 1.1-2/15/312.

5. Mõisted

eelinkubatsioon on õppurite meeskondadele (sh juba registreeritud õppurite ettevõtetele) nende võrgustumist (sh valdkondadevahelist koostööd) toetava taristu pakkumine ning arenguprogrammide (sh idee, meeskonna, ärimudeli, toote ja teenuse terviklik arendamine, mentor- ja nõustamistoe pakkumine) rakendamine, mis aitavad osalejatel liikuda edasi järgmistesse arenguetappidesse;

ettevõtlikkus on isiksuseomadustele tuginev hoiak, mida iseloomustavad loov ja uuenduslik mõtlemine, saavutusvajadus ning võime mõtteid ja ideid teostada;

ettevõtlikkuspädevus on suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi; seada eesmärgid ja neid ellu viia; korraldada ühistegevusi, näidata initsiatiivi ja vastutada tulemuste eest; reageerida paindlikult muutustele ning võtta arukaid riske;

ettevõtlusõpe on ettevõtlikkust arendav ja ettevõtluks ettevalmistav õpe, mis käsitleb komplekselt ettevõtte loomise ja selle arendamise protsessi;

ettevõtluspädevus on teadmised, oskused ja valmisolek ettevõtluks tegelemiseks;

juhtpartner on partner, kes koordineerib koostööd teiste partneritega aastase tegevuskava ja eelarve projekti koostamisel ja selle elluviimisel ning hindab koostöös elluviijaga selle vastavust seirekomisjoni kinnitatud üldistele valikukriteeriumidele;

metoodika on süstematiseeritud kombinatsioon õppemeetoditest ettevõtlikkuspädevuse kujundamiseks ja ettevõtlusõppe läbiviimiseks ning tulemuslikumaks muutmiseks;

moodul on õppekava sisulise liigendamise ühik, mis koondab õppeained eesmärgistatud õppeainete kogumiks või koosneb ühest õppeainest, mille aluseks on ainekava;

täienduskoolitus on väljaspool tasemeõpet õppekava alusel toimuv eesmärgistatud ja organiseeritud õppetegevus täiskasvanute koolituse seaduse mõistes. Täienduskoolitust viiakse läbi kooskõlas täienduskoolituse standardiga. Kui koolituse käigus hinnati õpiväljundite saavutatust, väljastatakse täienduskoolituse lõpetamist tõendav dokument – tunnistus.

õppeasutus on üldhariduskool, kutsekool, kõrgkool;

õppevara, sh digiõppevara on õppetöö läbiviimiseks vajalikud materjalid (õpikud, töövihikud, töölehed, elektrooniline keskkond vmt) paber kandjal või digitaalsel kujul;

õpet läbiviivad spetsialistid on õpetajad, õppejõud, teadlased, ettevõtjad ja teised spetsialistid, kes kavandavad, korraldavad ja/või toetavad, viivad läbi õppeprotsessi.

õppurid on üld- ja kutsehariduse tasemeõppe õpilased ja üliõpilased.

6. Toetuse andmise eesmärk

Toetuse andmise eesmärk on rakendada ettevõtlikkust arendav õpikäsitus ja ettevõtlusõppe süsteemselt kõigil haridustasemetel ja -liikides ning luua vajalik metoodika ning õppevara selleks, et kõigil õppijail on tagatud võimalus ettevõtlusõppe läbimiseks. See toetab lõpetajate ettevõtliku hoiaku kujunemist ja ettevõtlusega alustamiseks vajalike teadmiste ja oskuste kasvu ning suurendab nende konkurentsivõimet tööturul.

7. Toetatavad tegevused

7.1. Ettevõtlusõppe metoodika arendamine ja õppevara koostamine

Toetatava tegevuse raames arendatakse kõikidele haridustasemetele õppijate järk-järgulist pädevuste kasvu arvestavaid ettevõtlusõppe mooduleid ning nende rakendamist toetavaid metoodilisi juhendmaterjale ja õppevara, kaasates rahvusvahelist kogemust.

Ettevõtlusõppe raames pööratakse muu hulgas tähelepanu ettevõtlikkuse, juhtimise ja meeskonnatöö oskuste, finantskirjaoskuse jt ettevõtluses vajalike pädevuste arendamisele, lähtudes ettevõtlusõppe moodulite ülesehituse metoodikast. Kõikidele haridustasemetele väljatöötatud juhendmaterjalid ja õppevara on avalikult tasuta kättesaadavad, vastavad haridustasemete vajadustele ning lähtuvad sihtrühmade ja haridustasemete tasakaalustatud proportsionaalsest käsitlusest. Tartu Ülikool juhtpartnerina tagab ettevõtlusõppe metoodika ja õppevara tasakaalustatud arendamise nii haridustasemete (sh eelkõike üld- ja kutsehariduse ning õpetajakoolituse) kui ka valdkondade lõikes.

Toetatakse:

7.1.1 kõikidel haridustasemetel ettevõtlikkus- ja ettevõtlusõppe metoodika, ettevõtlusõppe õppeainete ja moodulite, nende ainekavades kasutamise ning arendamise vajaduste kaardistamist;

7.1.1. ettevõtlikkust kujundava metoodika arendamist õpetajakoolituses;

7.1.2. ettevõtlusõppe moodulite koostamist, arendamist, testimist ja rakendamist tasakaalustatult kõikidel haridustasemetel, sh õpetajakoolituse tasemeõppes;

7.1.3. olemasoleva ettevõtlusõppe õppevara ja selle uuendamise vajaduse kaardistamist;

7.1.4. tegevuse raames arendatavatele ettevõtlusõppe moodulitele kõiki haridustasemeid arvestava ja valdkonnaspetsiifilise õppevara soetamist, koostamist ja arendamist;

7.1.5. õppevara rakendamist ja selle kättesaadavuse parendamist kõikidel haridustasemetel, sh eelkõige üld- ja kutsehariduse tasemel ning õpetajakoolituses.

Tegevuse väljundina on sihtrühmade vajadusest lähtuvalt, tasakaalustatult kõikidele haridustasemetele loodud ettevõtlusõppe moodulid ning nende rakendamist toetavad metoodilised juhendmaterjalid ja kaasaegne õppevara.

Sihtrühmad: õppurid, õpet läbiviivad spetsialistid.

7.2. Ettevõtlusõpet läbiviivate spetsialistide täienduskoolitus

Toetatava tegevuse käigus töötatakse välja vajalikud koolitusprogrammid ja juhendmaterjalid ning viiakse läbi täienduskoolitusi, et tagada kõikidel haridustasemetel õppetööd läbiviivate spetsialistide valmisolek ettevõtlusõppe läbiviimiseks ja innovaatiline hoiak ning õppetööd läbiviivate ettevõtjate pedagoogiliste oskuste arendamine. Täienduskoolituste väljatöötamisel ja läbiviimisel lähtutakse muutunud õpikäsituse põhimõtetest.

Täienduskoolitustega seotud koolituste ja seminaride kulutusi rahastatakse ühe osaleja ühe akadeemilise tunni ühikuhinna alusel. Ühikuhinnas mittesisalduvad kulud hüvitatakse kuludokumentide alusel.

Tartu Ülikool juhtpartnerina tagab täienduskoolituse programmide tasakaalustatud proportsionaalse väljatöötamise kõikide haridustasemetel ja valdkondade lõikes, arvestades sihtrühmade vajadusi.

Toetatakse:

7.2.1. ettevõtlusõppe ja ettevõtluspedagoogika alaste täienduskoolituste väljatöötamist ja arendamist;

7.2.2. ettevõtlusõppe ja ettevõtluspedagoogika alaste täienduskoolituste läbiviimist.

Tegevuse väljundina on õpetajad, õppejõud ja ettevõtjad omandanud pädevused ettevõtlusõppe läbiviimiseks tasakaalustatult kõikidel haridustasemetel.

Sihtrühm: õpet läbiviivad spetsialistid.

7.3. Kooli ettevõtlikumaks muutmise ja praktilise ettevõtlusõppe läbiviimise toetamine

Koolivälistel partneritel on oluline roll praktilise ettevõtlusõppe läbiviimisel ning ettevõtlikkust arendava õpikäsitluse arendamisel ja rakendamisel. Erinevad koostöövormid soodustavad üksteiselt õppimist ja rikastavad õppeprotsessi. Toetatakse mitmesuguseid tegevusi praktilise õppe ja väljaspool kooli toimuva õppe läbiviimiseks, kooli ettevõtlikumaks muutmiseks ning ettevõtjate ja teiste kooliväliste partnerite kaasamiseks ettevõtlusõppe läbiviimisesse ja arendamisse, ettevõtlusõppe alase teadmuse levitamisse, ettevõtlusõpetajate mentorvõrgustikesse jmt, sh õpilasfirmade programm, mentorlus. Tegevuse läbiviimist koordineerib juhtpartner SA Innove hariduse agentuur.

Toetatakse:

7.3.1. kooliväliste partnerite (IVEK ja JA) kaasamist õppeprotsessi läbiviimisesse, ettevõtlikkuse edendamisse ning selleks vajalike meetodite ja vahendite väljatöötamisse, et pakkuda kogemusi ja ekspertteadmisi ettevõtlusest. Partnereid rahastatakse iga-aastase tegevuskava alusel, kus lepatakse kokku tegevuste eesmärgid, väljundid ja eelarve;

Tegevuse väljundina osalevad koolivälised partnerid kooli ettevõtlikumaks muutmises ja ettevõtlusõppe läbiviimises. Haridussüsteemi välised partnerid, sh ettevõtjad on kaasatud praktilise õppetöö läbiviimisesse ning osalevad õppijate ettevõtlikkuse arendamises. Haridusasutuste, ettevõtjate ja ettevõtlikkuse arendamist ning ettevõtlusõpet toetavate osapoolte vahel toimub tihe ja koordineeritud koostöö.

Sihtrühmad: üld- ja kutsehariduskoolid.

7.4. Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe rakendamise toetamine kõrgkoolides

Õppe atraktiivsemaks ja praktilisemaks muutmiseks toetatakse uute, sh interdistsiplinaarsete, rahvusvaheliste ja rühmatööl põhinevate õppevormide arendamist, tuuakse ettevõtjaid osalema õppetegevusse õppejõudude ja mentoritena, pakutakse eelinkubatsiooni võimalusi nii üliõpilastele kui ka kutsekoolide ja gümnaasiumide õpilastele.

Toetatava tegevuse raames töötatakse välja ja rakendatakse ettevõtlusõpet toetav eelinkubatsioonisüsteem ning arendatakse mentorvõrgustikke, samuti toetatakse eelinkubatsiooni läbiviimist õppurite meeskondadele (sh haridustasemetel ülesed meeskonnad) äriideede arendamiseks ja elluviimiseks. Soodustatakse interdistsiplinaarsust ja nii kõrgkoolide omavahelist kui ka kõrgkoolide ja kutsekoolide ning gümnaasiumide vahelist koostööd.

Kõrgkoolid kaasavad oma tegevusse praktikuid ja teevad koostööd eriala-, ameti- ja kutseliitude ning ühendustega, et tõhustada praktilise tegevuse ning teadus- ja arendustöö loimimist.

Toetatakse:

- 7.4.1. ettevõtlusõpet toetava eelinkubatsioonisüsteemi ja mentorvõrgustike arendamist ning rakendamist;
- 7.4.2. kõrgkoolide koostööd piirkonna kutseõppeasutuste, gümnaasiumide, kohalike omavalitsuste ja ettevõtjatega;
- 7.4.3. õppurite (rahvusvaheliste) meeskondade loomist, juhendamist ja arenguprogrammide (koolitused, nõustamine) rakendamist;
- 7.4.4. regionaalsete, üleriigiliste võistluste süsteemi väljatöötamist ning võistlustel (sh rahvusvahelistel) osalemist ja võistluste korraldamist.

Tegevuse väljundina on kõrgkoolid muutunud avatumaks ja ettevõtlikumaks, koolivälised partnerid toetavad õppe läbiviimist. Ülikoolid toetavad koostöös ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemse arendamise eestvedajana uusi interdistsiplinaarseid ja rahvusvahelisi rühmatöö vorme, mis toetab haridussüsteemi rahvusvahelise konkurentsivõime kasvu.

Sihtrühmad: õppurid, õppetööd läbiviivad spetsialistid, kõrgkoolid.

7.5. Pädevuste arendamine ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe alal

Pädevuste arendamiseks on vajalik teadus-, õppe- ja arendustöö (koostöös teiste haridustasemetega: metoodika arendamine, rakendusuuringud jmt) vahel sünergia loomine. Kõrgkoolide koostöövõrgustik koondab kõrgkoolide ja ettevõtlikkuse arendamisega ning ettevõtlusõppega tegelevate organisatsioonide pädevusi nende süsteemseks rakendamiseks haridussüsteemis, koordineerib vajalike pädevuste arendamist, tagades valmisoleku valdkonna haridustasemete üleseks strateegiliseks juhtimiseks ja jätkusuutlikuks arenguks.

Toetatava tegevuse raames toetatakse kõrgkoolide, ettevõtlikkuse arendamise ning ettevõtlusõppega tegelevate organisatsioonide pädevuste arendamist, sh kogutakse ja vahendatakse teadmisi ja kogemusi nii Eestist kui ka mujalt maailmast, kohandatakse neid kohalikele oludele ja toetatakse nende rakendamist.

Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemseks arendamiseks viiakse läbi analüüse ja uuringuid, mille läbiviimist koordineerib üldise metoodilise toe tekkeks Tartu Ülikool. Tegevuse raames korraldavad kõrgkoolid õpitubasid, suvekoole ning metoodilise pädevuse arengut toetavaid üritusi, rahvusvahelise praktika kasutamist/teabe maaletoomist jms.

Osaletakse kodumaistes ja rahvusvahelistes koostöövõrgustikes.

Toetatakse:

- 7.5.1. ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe alaste analüüside ja uuringute, sh meetme tegevuse mõju-uuringute läbiviimist;
- 7.5.2. koolide enesehindamismudelites ettevõtlikkuse osa väljatöötamist ja rakendamist;
- 7.5.3. kõrgkoolide, ettevõtlikkuse arendamise ning ettevõtlusõppega tegelevate organisatsioonide pädevuste arendamist, sh kogutakse ning vahendatakse teadmisi ja kogemusi nii Eestist kui ka mujalt maailmast, kohandatakse neid kohalikele oludele ning toetatakse nende rakendamist tasakaalustatult kõikidel haridustasemetel;
- 7.5.4. kõrgkoolide koostöövõrgustiku tegevusi ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe alaste pädevuste arendamisel.

Tegevuse väljundina on ettevõtlikkuse kujundamiseks ja ettevõtlusõppeks vajalik pädevus kasvanud. On olemas üks ettevõtlusõppe arengu eest vastutaja, kes koos partneritega (kõrgkoolide koostöövõrgustik) kannab kogu teadmist tasakaalustatult edasi kõikidele haridustasemetele. On välja töötatud toimiv ettevõtlikkuse mõõtmise metoodika ning ettevõtlusõppe erinevate vormide tulemuslikkust tagasisidestav seiresüsteem.

Sihtrühmad: õppejõud, teadlased, poliitika kujundajad, ettevõtlikkuse arendamisega ning ettevõtlusõppega tegelevad organisatsioonid.

7.6. Teadlikkuse tõstmine ettevõtlikkuse kujundamise ja ettevõtlusõppe arendamise vajalikkusest

Et aidata kaasa ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe edendamisele õppeasutustes, on vaja nii õppetööga otseselt seotud spetsialistide teadmiste ja kogemuste vahetust kui ka koolijuhtide, kogukonna ja ühiskonna laiemat toetust.

Toetatavasse tegevusse kaasatakse koolide juhtkonnad, kohalikud omavalitsused jt organisatsioonid.

Toetatakse:

7.6.1. ettevõtlikkust ja ettevõtlusõpet propageerivate ürituste ja kampaaniate korraldamist ning muu teavitustegevuse läbiviimist;

7.6.2. haridustasemete üleste (ettevõtlusvaldkonna) kogemuste jagamise, metoodika ja parimate praktikate tutvustusürituste läbiviimist;

7.6.3. koostöös ettevõtjate esindajatega valdkonna parimate ettevõtlike koolide, õpetajate jt tunnustamise formaadi väljatöötamist ja nende tunnustamist.

Tegevuse väljundina on koolijuhid, õpetajad ja õppejõud ettevõtliku hoiaku toetajad ja kujundajad koolis.

Sihtrühmad: õppeasutuste juhid, kohalikud omavalitsused, õpetajad, õppejõud, õppurid, ettevõtjad, poliitika kujundajad, ettevõtlikkuse arendamisega ning ettevõtlusõppega tegelevad organisatsioonid.

8. Tulemus- ja väljundnäitajad

	Näitaja nimetus	Alg- tase	Sihttase 2018	Sihttase 2020	Selgitav teave
RAKENDUSKAVA TULEMUSNÄITAJA					
	Programmis osalenud õppeasutuste osakaal, kes on ettevõtlusmooduli kasutusele võtnud		50%	90% (2023)	
VÄLJUNDNÄITAJA (RAKENDUSKAVA JA VV KORRALDUSE VÄLJUNDNÄITAJA)					
Meetme tegevuse väljundnäitaja: Ettevõtlikkuse ja ettevõtlus-õppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel	Õppeasutuste arv, kes osalevad ettevõtlusprogrammis, et võtta kasutusele ettevõtlusmoodul	0	180	240	VV korralduses väljundnäitajate sihttasemeid kinnitatud ei ole
Toetatavate tegevuste SPETSIIFILISED VÄLJUNDNÄITAJAD					
Tegevuse 7.1 väljundnäitaja	Tegevuse raames välja töötatud, testitud ja rakendatud ettevõtlusõppe moodulite arv	0	14	16	Moodulid on kõigile haridustasemetele ja võtavad arvesse valdkondlikku spetsiifikat.
Tegevuse 7.2 väljundnäitaja	Ettevõtlusõppe täienduskoolitusel osalenud õpet läbiviivate spetsialistide arv	0	650	800	Täienduskoolitusel osalevad õpetajad, õppejõud ja ettevõtjad. Ühe koolituse minimaalne tundide arv on 6 tundi. Arvestatakse osalemiskordasid.
Tegevuse 7.3 väljundnäitaja	Koolide arv, kes osalevad nii haridusprogrammis "Ettevõtlik kool" kui õpilasfirmade programmides ja viivad läbi ettevõtlusõpet.	0	50	90	Üld- ja kutsehariduskoolid, kes on liitunud algatustega meetme tegevuse raames.
Tegevuse 7.4 väljundnäitaja	Kutse- ja kõrgharidustasemel eelinkubatsiooniteenust kasutanud meeskondade arv (summarselt)	30	200	300	
Tegevuse 7.5 väljundnäitaja	Tegevusest toetust saanud uuringute ja analüüside põhjal avaldatud teadusartiklite arv	0	7	20	
Tegevuse 7.6 väljundnäitaja	Ettevõtlusõpet, ettevõtlikkust propageerivatel seminaridel, inspiratsiooni- ja motivatsioonipäevadel jm üritustel osalejate arv	0	1800	3000	

9. Meetme tegevuse eeldatav mõju läbivatele teemadele

Horisontaalne teema	Mõju
Regionaalne areng	Toetav mõju. Meetme tegevus toetab piirkondlike erisuste tasakaalustumist ning soodustab kõikide piirkondade kestlikku ja ühtlasemat arengut. Toetatavad tegevused tugevdavad ka piirkondade sisest koolide, kohalike kogukondade ja ettevõtlusorganisatsioonide koostööd piirkonna ettevõtluse ja tööhõive arendamisel. Maakondlike arenduskeskuste tegevuste kaudu on tegevused seotud maakondades elluviidavate muude arendustegevustega, mis on suunatud tööhõive ja ettevõtlikkuse edendamisele. Mitu toetatavat tegevust mõjutavad lähimuse põhimõtte rakendamist ning kohaliku ja piirkondliku arendusvõimekuse tugevnemist.
Infoühiskonna edendamine	Toetav mõju. Loodav õppevara on innovaatiline ja nüüdisaegne ning kättesaadav ühisplatvormi(de)lt kõikidele haridustasemetele ja sihtrühmadele. IKT lahenduste kasutamine on õppetöö igapäevane osa ning vajalik vahend kaasaegses õpikeskkonnas.
Keskkonna- ja kliimapoliitika	Ei oma mõju
Võrdsete võimaluste tagamine	Toetav. Meetme tegevus on suunatud kõikidele üld-, kutse- ja kõrgkoolide õppuritele, põhikooli tasemel tõlgitakse õppevara vene keelde. Tegevuste kavandamisel ja elluviimisel pööratakse tähelepanu sooneutraalsele käsitlusele ning välditakse stereotüüpset lähenemist kooskõlas soolise võrdõiguslikkuse seadusega.
Ühtne riigivalitsemise	Toetav mõju. Toetatavaid tegevusi kavandatakse koostöös MKM-i, tööandjate, õppeasutustega. Meetme tegevuse juhtimisstruktuur ja ülesehitus toetab eri osapoolte omavahelist koostööd ja seab seega paremad eeldused ühtseks riigivalitsemiseks.

10. Toetatavate tegevuste eelarve

Meetme tegevuse maksumus on 7 835 000 eurot, mida rahastatakse järgnevalt: Euroopa Sotsiaalfondist (edaspidi ESF) 6 659 750 eurot (kuni 85% kogumaksumusest) ja riiklik kaasfinantseering 1 175 250 eurot (vähemalt 15% kogumaksumusest).

Tulemus	Väljundnäitaja	Tegevuse nr	Toetatav tegevus	Toetatavate tegevuste eelarve 2015–2018	Sh partnerite eelarve 2015–2018	Sh elluviija eelarve 2015–2018
Tulemus: Ettevõtlikkust arendav õpikäsitus ja ettevõtlusõppe on süsteemselt rakendatud. Kõigil haridustasemetel ja -liikides luua kõigile õppijaile võimalus praktilise ettevõtlusõppe läbimiseks.	Tegevuse raames välja töötatud, testitud ja rakendatud ettevõtlusõppe moodulite arv	7.1	Ettevõtlusõppe metoodika arendamine ja õppevara koostamine <i>sh otsene personalikulu</i> <i>sh muud kulud (kauba/teenuse ost)</i>	767 400,00 718 400,00 49 000,00	767 400,00 718 400,00 49 000,00	0,00 0,00 0,00
	Ettevõtlusõppe täienduskoolitusel osalenud õpet läbiviivate spetsialistide arv	7.2	Ettevõtlusõpet läbiviivate spetsialistide täienduskoolitus <i>sh otsene personalikulu</i> <i>sh muud kulud (kauba/teenuse ost)</i>	402 850,00 68 700,00 334 150,00	402 850,00 68 700,00 334 150,00	0,00 0,00 0,00
	Koolide arv, kes osalevad nii haridusprogrammis “Ettevõtlik kool” kui õpilasfirmade programmides ja viivad läbi ettevõtlusõpet.	7.3	Kooli ettevõtlikumaks muutmise ja praktilise ettevõtlusõppe läbiviimise toetamine <i>sh otsene personalikulu</i> <i>sh muud kulud (kauba/teenuse ost)</i>	785 000,00 457 000,00 328 000,00	785 000,00 457 000,00 328 000,00	0,00 0,00 0,00
	Kutse- ja kõrghariduse tasemel eelinkubatsiooniteenust kasutanud meeskondade arv (summaarselt)	7.4	Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe rakendamise toetamine kõrgkoolides <i>sh otsene personalikulu</i> <i>sh muud kulud (kauba/teenuse ost)</i>	1 341 285,00 899 000,00 442 285,00	1 341 285,00 899 000,00 442 285,00	0,00 0,00 0,00
	Toetust saanud uuringute ja analüüside põhjal avaldatud teadusartiklite arv	7.5	Pädevuste arendamine ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe alal <i>sh otsene personalikulu</i> <i>sh muud kulud (kauba/teenuse ost)</i>	760 000,00 479 500,00 280 500,00	730 000,00 479 500,00 250 500,00	30 000,00 0,00 30 000,00
	Ettevõtlusõpet, ettevõtlikkust propageerivatel seminaridel, inspiratsiooni- ja motivatsiooni-päevadel jm üritustel osalejate arv	7.6	Teadlikkuse tõstmine ettevõtlikkuse kujundamise ja ettevõtlusõppe arendamise vajalikkusest <i>sh otsene personalikulu</i> <i>sh muud kulud (kauba/teenuse ost)</i>	577 000,00 150 500,00 426 500,00	170 055,00 150 500,00 19 555,00	406 945,00 0,00 406 945,00
	Projekti juhtimine (otsene personalikulu)			370 000,00	0,00	370 000,00
	Kaudsed kulud kõigilt otsestelt personalikuludelt kokku (ühtse määra alusel)			471 465,00	415 965,00	55 500,00
	Tegevuste ja kulu liikide lõikes jaotamata eelarve perioodiks 2019-2020			2 360 000,00	0,00	2 360 000,00
	Kokku			7 835 000,00	4 612 555,00	3 222 445,00

11. Kulude abikõlblikkus

- 11.1. Abikõlblikeks kuludeks loetakse käesolevas käskkirjas nimetatud toetatavate tegevuste elluviimiseks vajalikud kulud, mis vastavad Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi ühendmäärus) §-s 2 ning käesolevas käskkirjas sätestatud tingimustele.
- 11.2. Abikõlblikud on järgmised punkti 7 kohase toetatavate tegevuste elluviimiseks vajalikud kulud:
  - 11.2.1. tegevuses 7.1. kirjeldatud ettevõtlusõppe metoodika arendamise ja õppevara koostamise kulud;
  - 11.2.2. tegevuses 7.2. kirjeldatud ettevõtlusõpet läbiviivate spetsialistide täienduskoolitustega seotud koolituste ja seminaride kulud ühikuhinna alusel, mis on kehtestatud haridus- ja teadusministri 29.07.2015. a käskkirjaga nr 1.1-2/15/312.
  - 11.2.3. tegevuse 7.2. töögrupi juhi personalikulu ja lähetuskulu kuludokumentide alusel;
  - 11.2.4. tegevuses 7.3. kirjeldatud kooli ettevõtlikumaks muutmise ja praktilise ettevõtlusõppe läbiviimise kulud;
  - 11.2.5. tegevuses 7.4. kirjeldatud ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe rakendamise kulud;
  - 11.2.6. tegevuses 7.5. kirjeldatud ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe alal pädevuste arendamise kulud;
  - 11.2.7. tegevuses 7.6. kirjeldatud ettevõtlikkuse kujundamise ja ettevõtlusõppe arendamise vajalikkuse alase teadlikkuse tõstmise kulud;
  - 11.2.8. tegevuste elluviimisega seotud otsesed personalikulud vastavalt ühendmääruse § 3 lõike 1 punktidele 1–4 ja lõikele 4;
  - 11.2.9. kaudsed kulud 15% otsestest personalikuludest, vastavalt ühendmääruse § 9 lõigetele 1 ja 3–6. Kaudseteks kuludeks loetakse ühendmääruse § 9 lõikes 5 nimetatud üldkulud ning § 9 lõikes 6 nimetatud toetatavate tegevuste personalikulud;
- 11.3. Lisaks ühendmääruse §-s 4 nimetatud kuludele on meetme tegevuse raames mitteabikõlblikud järgmised kulud:
  - 11.3.1. hoonestatud ja hoonestamata maa, kinnisvara ja mootorsõiduki ost;
  - 11.3.2. päevaraha, majutuskulu ja mootorsõiduki kasutamise kulu osas, mis ületab vastavates õigusaktides kehtestatud maksustamisele mittekuuluvat piirmäära;
  - 11.3.3. ühikuhindades sisalduv kulu kuludokumentide alusel.

12. Toetuse maksmise tingimused ja kord

- 12.1. Toetuse maksmine toimub vastavalt perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse §-dele 28–30 ja ühendmääruse §-dele 11–15.
- 12.2. Toetust makstakse tegelike kulude alusel vastavalt ühendmääruse § 14 lõike 1 punktile 1 ning ühtse määra alusel vastavalt ühendmääruse § 15 lõigetele 1 ja 4 rakendusüksusele esitatud maksetaotluse alusel. Maksetaotlus esitatakse struktuuritoetuse e-keskkonna kaudu.
- 12.3. Esimese maksetaotluse võib esitada koos väljamaksete prognoosiga. Esimene maksete prognoos esitatakse hiljemalt 15 tööpäeva jooksul pärast punktis 13.2.1. nimetatud käskkirja lisa kinnitamist.
- 12.4. Elluviija esitab maksetaotluse tekkinud ja makstud riigihanke piirmääraga võrdse või seda ületava maksumuse korral abikõlblike kulude kohta korra kuus ja muudel juhtudel vähemalt kord kvartalis.

- 12.5. Rakendusüksuse nõudmisel lisab elluviija maksetaotlusele kuludokumentide, tasumist tõendavate ja muude asjakohaste dokumentide koopiad.
- 12.6. Rakendusüksus kontrollib maksetaotluse ühendmääruse § 12 lg 1 sätestatud tähtaja jooksul (edaspidi maksetaotluse menetlemise tähtaeg). Juhul, kui maksetaotluses on puudusi või kulude abikõlblikkuse üle otsustamiseks on rakendusüksusel või sertifitseerimisasutusel vaja lisateavet, pikeneb maksetaotluse menetlemise tähtaeg puuduste kõrvaldamise või dokumentide ja teabe esitamise aja võrra. Muul põhjendatud juhul võib rakendusüksus menetlemise aega pikendada, teavitades sellest elluviijat.
- 12.7. Viimane maksetaotlus esitatakse koos projekti lõpparuandega. Viimane väljamakse tehakse pärast lõpparuande kinnitamist rakendusüksuse poolt.
- 12.8. Rakendusüksusel on õigus peatada maksetaotluse menetlemine osaliselt või täielikult vastavalt perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse §-le 30.

13. Elluviija ja partneri kohustused

- 13.1. Elluviija ja partnerid tagavad perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse §-des 24, 25 ja 26 sätestatud kohustuste täitmise.
- 13.2. Lisaks punktis 13.1 sätestatule on elluviija kohustatud:
  - 13.2.1. kinnitama järgmis(t)e eelarveaasta(te) tegevuste detailse kirjelduse ja sellele vastava eelarve käesoleva käskkirja lisana hiljemalt eelneva kalendriaasta 20. detsembriks. Esimese eelarveaasta tegevuskava ja eelarve tuleb kinnitada 2 kuu jooksul pärast toetuse andmise tingimuste kinnitamist;
  - 13.2.2. esitama punktis 13.2.1 nimetatud dokumendid pärast nende kinnitamist 5 tööpäeva jooksul rakendusüksusele;
  - 13.2.3. rakendama meetme tegevust vastavalt kinnitatud aasta tegevuskavale ja eelarvele;
  - 13.2.4. esitama rakendusüksusele järgneva eelarveaasta väljamaksete prognoosi 10 tööpäeva jooksul pärast aastaeelarve kinnitamist ning esimese eelarveaasta väljamaksete prognoosi 15 tööpäeva jooksul punktis 13.2.1. nimetatud käskkirja lisa kinnitamisest;
  - 13.2.5. esitama rakendusüksuse nõudmisel korrigeeritud prognoosi järele jäänud eelarveaasta osas, kui maksetaotlus erineb rohkem kui $\frac{1}{4}$ võrra punktis 13.2.4 esitatud prognoosist;
  - 13.2.6. sõlmima partneriga lepingu, millega sätestatakse partnerile eelarve ja tegevuskava ning mõlema poole õigused ja kohustused;
  - 13.2.7. hindama koostöös juhtpartneritega tegevuskava ja eelarve vastavust seirekomisjoni kinnitatud üldistele valikukriteeriumidele.
- 13.3. Lisaks punktis 13.1 sätestatule on partner kohustatud:
  - 13.3.1. tegevuskavas ja eelarves kinnitatud ning partnerluslepingus kokkulepitud tegevused ettenähtud aja ja ressurssidega ellu viima;
  - 13.3.2. kooskõlastama elluviijaga tegevuskavas ja eelarves kavandatavate uuringute lähteülesanded.
- 13.4. Lisaks punktis 13.1 ja 13.3 sätestatule on juhtpartnerid Tartu Ülikool ja SA Innove hariduse agentuur kohustatud:
  - 13.4.1. hindama koostöös elluviijaga tegevuskava ja eelarve projekti vastavust seirekomisjoni kinnitatud üldistele valikukriteeriumidele;

- 13.4.2. Tartu Ülikool koordineerib toetatavate tegevuste 7.1, 7.2, 7.4, 7.5, 7.6 aastase tegevuskava ja eelarve projekti koostamist sellise detailsusega, et on võimalik hinnata kavandatavate tegevuste kuluefektiivsust, põhjendatust ja mõju meetme tegevuse eesmärkide saavutamisele;
- 13.4.3. SA Innove hariduse agentuur koordineerib toetatava tegevuse 7.3 aastase tegevuskava ja eelarve projekti koostamist sellise detailsusega, et on võimalik hinnata kavandatavate tegevuste kuluefektiivsust, põhjendatust ja mõju meetme tegevuse eesmärkide saavutamisele;

14. Toetatavate tegevuste elluviimise aruandlus

- 14.1. Elluviija esitab rakendusüksusele vahearuande järgneva aasta 15. jaanuariks struktuuritoetuse e-keskkonna kaudu. Vahearuandes peab olema kajastatud vähemalt järgmine informatsioon:
- 14.1.1. punktis 8 loetletud näitajate täitmine;
- 14.1.2. ESF andmekorje kohustuse alla kuuluvate punktis 7.2. nimetatud tegevuste kohta detailsed isikuandmed vastavalt punktile 15.5.
- 14.2. Rakendusüksus kontrollib hiljemalt 20 tööpäeva jooksul vahearuande laekumisest, kas aruanne on vormikohane ja nõuetekohaselt täidetud.
- 14.3. Juhul kui vahearuandes puudusi ei esine, kinnitab rakendusüksus aruande.
- 14.4. Puuduste esinemisel vahearuandes annab rakendusüksus elluviijale vähemalt 10 tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks ning kinnitab aruande 5 tööpäeva jooksul pärast puuduste kõrvaldamist.
- 14.5. Lisaks punktis 8 nimetatud näitajatele ja ESF toetatavates tegevustes osalejate andmetele esitab elluviija iga aasta 20. jaanuariks rakendusüksusele teadmiseks eelmise aasta lõpu seisuga toetatavate tegevuste elluviimise tulemusaruande kogu perioodi kohta.

15. ESF toetatavates tegevuses osalejate andmekorje nõuded tegevuste elluviimisel ja aruandluses

- 15.1. Elluviija on kohustatud koguma ESF vahenditest toetatavas toimingus osalejate kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 125 lõike 2 punktis e nimetatud andmed ja esitama need rakendusüksusele vastavalt perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 24 punktile 7. Esitatavad andmed (ühised näitajad osalejate kohta) on toodud ESF määruse (EL) 1304/2013 lisas 1.
- 15.2. Rakendusüksus on kohustatud koguma ESF-st rahastatavates tegevustes osalejate kohta andmeid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 125 lõike 2 punktile e vastavalt perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 8 lõike 2 punktile 7.
- 15.3. Punktides 15.1 ja 15.2 sätestatud kohustused rakenduvad punktis 7.2 nimetatud toetatavatele tegevustele, mille käigus tuleb koguda detailseid isikuandmeid ettevõtlusõppe täienduskoolitusel osalevate õpet läbiviivate spetsialistide kohta.
- 15.4. ESF toetatavates tegevustes osalejate andmed tuleb elluviijal esitada rakendusüksusele rakendusüksuse kehtestatud vormidel ja tähtaegadeks.

15.5. ESF toetatavates tegevustes osalejate isikandmete korjel ja töötlemisel tuleb elluviijal juhinduda korraldusasutuse poolt välja töötatud „Euroopa Sotsiaalfondi tegevustes osalejate andmekorje juhiseid perioodi 2014–2020 struktuuritoetusi rakendavatele asutustele“.

16. Meetme tegevuse ja selle elluviimise tingimuste muutmine

16.1. Rakendusasutusel on õigus muuta toetuse andmise tingimuste käskkirja enda algatusel või rakendusüksuse algatusel.

16.2. Juhul, kui muutmise algatab rakendusüksus, esitatakse vastavasisuline taotlus rakendusasutusele. Juhul, kui muutmise algatab rakendusasutus, teavitab rakendusasutus muutmisest rakendusüksust kirjalikult taasesitatavas vormis ja edastab muutmise eelnõu arvamuse avaldamiseks rakendusüksusele.

16.3. Rakendusasutus muudab käesolevat käskkirja juhul, kui punktis 10 toodud eelarvet toetatavate tegevuste lõikes või tegevuste siseselt muudetakse rohkem kui 15%. Juhul kui muudatus toetatavate tegevuste lõikes või tegevuste siseselt tehakse väiksemas mahus, on elluviija enne kulutuste tegemist kohustatud eelarve muudatuse kooskõlastama rakendusüksusega ja esitama kooskõlastatud eelarve teadmiseks rakendusasutusele.

16.4. Elluviija muudab punkti 13.2.1 alusel kehtestatud aasta eelarvet ja tegevuskava juhul, kui üks eelarverida suureneb või väheneb või eelarverea siseselt tehakse muudatus rohkem kui 15%, ja kooskõlastab selle eelnevalt rakendusüksusega. Juhul kui muudatus on väiksemas mahus, on elluviija kohustatud enne kulutuste tegemist teavitama rakendusüksust eelarve muudatusest kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ja esitama rakendusüksuse nõudmisel uue eelarve.

16.5. Rakendusasutus edastab muudetud toetuse andmise tingimused korraldusasutusele ja rakendusüksusele.

17. Finantskorrektsiooni mõju toetatavate tegevuste eelarvele

17.1. Finantskorrektsioone teeb rakendusüksus vastavalt perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse §-dele 45–47 ja ühendmääruses sätestatule.

17.2. Toetuse tagasimaksmine toimub vastavalt perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse §-dele 48–49 ja ühendmääruses sätestatule.

18. Dokumentide säilitamine

Kulu abikõlblikkust tõendavaid dokumente ja muid tõendeid säilitatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 140 lõikele 1 neli aastat alates selle aasta detsembrist, mil 30. juuni seisuga on kõikide projektis abikõlblikuks arvatud kulude alusel toetus välja makstud, välja arvatud juhul, kui muus õigusaktis on sätestatud pikem tähtaeg.

Pärt-Eo Rannap
rahandusosakonna juhataja